

Конференція в центрі “Парасолька”

23.09.2014 - 25.09.2014

У Тячеві

Аутизм

Доповідач: Інґа Ройтер, Швейцарія

- Мета майстер-класу:
 - отримати знання у сфері **аутизм**
 - Отримати поради стосовно спільного з людьми із аутизмом

Визначення „Аутизм“

- **Аутизм** (v. gr. αὐτός: сам) так називають форму глибокої вади розвитку.

Історія аутизму

- **1944 Аспергер (австрійський педіатр) опублікував незалежно від Каннера звіт про аутичні психопатії у дитячому віці**

Перші ознаки (до 18 місяців)

- **Діти не люблять, коли їх беруть на руки, довго плачуть без явної на те причини, не посміхаються у відповідь, коли до них підходять їх рідні, уникають зустрічі поглядами.**

Перші ознаки (до 18 місяців)

- Вони не цікавляться іграшками чи навколишнім світом, не сліdkують за вказівними жестами дорослих і не повторюють їх

Перші ознаки (до 18 місяців)

- **Не реагують на звуки, здається, що вони не розуміють мови, плачуть, повторюючі, стереотипні рухи, їх увагу приділяють одним і тим самим предметам**

Ознаки(до 18 місяців)

- **Розвиток мовлення зупиняється на монотонних звукосполученнях. Одночасно спостерігаються розлади сну та прийому їжі.**

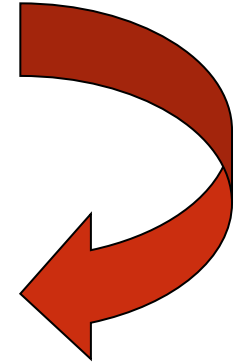
Повна картина відхилення

За міжнародною системою класифікації (ICD 10 та DSMIV) загальну картину характеризують наступні симптоми:

- Якісне відхилення у побудові стосунків між людьми
- Важке відхилення у спілкуванні та фантазії
- Суттєво обмежені інтереси та недостатньо розвинуті зразки стереотипної поведінки
- Початок протягом перших 36 місяців життя
- Діагноз “аутизм” виправданий лише у тому випадку, коли у кожній із описаних сфер проявляється від однієї до трьох ознак

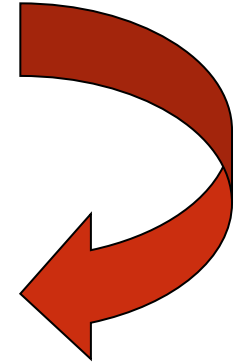
Синдром Каннера

- **Не сприйняття іншої особи**
- **Уражено здатність міжлюдських контактів**
- **Неможливість вивчення або обмежене вивчення змістовної мови**
- **Мовлення, спрямоване на “Я”**
- **Рухи, які постійно повторюються**
- **Завдають самі собі болю**

Синдром Аспергера

- Недостатня, змінна соціальна інтеракція
- Існує глибока вада спілкування
- Обмежені, стереотипні інтереси, які постійно повторюються
- Невелике обмеження моторних та когнітивних функцій

СПИСОК МОЖЛИВИХ СИМПТОМІВ

- Поведінка ухилення
- Стереотипи
- Серйозні проблеми зі сном
- Проблеми з харчуванням
- Епілептичні напади (приблизно у 25%)
- Труднощі із відчуттями
- У громадськості поведінка, яка сильно впадає в вічі
- Мовні особливості
- Проблеми стосунків із іншими людьми
- Особливі уміння
- Проблеми з організацією власного вільного часу

Симптоми

- поводитись, як глухий
- Показує про бажання, підводячи людину до об'єкту бажання
- Не грається з іншими дітьми
- Не боїться небезпек
- Неприємний сміх
- Не підтримує візуальний контакт
- Уникає фізичного контакту
- Не бажає змін
- Не грає у творчі ігри
- Часто крутить предметами
- Робить дивні рухи
- Має надзвичайні здібності у певних галузях
- Незвичне мовлення / ехолалія
- Фіксується на незвичних темах

Wirkt wie taub

Zeigen von Wünschen durch Hinführen

Fixierung auf spezielle Themen

Kein Spielen mit anderen Kindern

Auffällige Sprache/Echolalie

Keine Angst vor realen Gefahren

Aussergewöhnliche Begabungen in Teilbereichen

Unangenehmes Lachen und Kichern

Bizarre Bewegungen

Vermeiden von Blickkontakt

Drehen von Gegenständen

Vermeiden von Körperkontakt

Kein kreatives Spielen

Verweigern von Veränderungen

Прояв симптомів

- Поведінка ухилення
 - » Як правило намагаються поводитись стримано і тихо, крім випадків, коли їм щось потрібно
 - » Не цікавляться соціальними аспектами контакту
 - » Слабкі процеси вербального і невербального обміну
 - » Майже не сприймають змін, або сприймають їх занадто інтенсивно
 - » Середні аж до важких когнітивні розлади

Прояв симптомів

- Активна, але незвична інтеракція
 - » Спонтанний контакт до дорослих
 - » Повторювальні інтеракції, які стосуються осіб/предметів/дій, що зацікавили
 - » Безперервний потік питань та рутинні висловлювання
 - » Уповільнена і пряма ехолалія
 - » Слабка або порушена рольова імітація
 - » Є проблемою зміна розмови
 - » Неусвідомлює реакцію інших
 - » Неприйнятна поведінка

Прояв симптомів

- **Стереотипія**

- » Клацання язиком
- » Хитання
- » Потискання рук
- » Шкрябання предметів
- » Вертіння чи постійна гра з предметами
- » Крутіння коліс
- » Тертя рук до частин тіла чи предметів
- » І т.д.

Прояв симптомів

- Проблеми з харчуванням
 - » Їсть похапцем або їсть дуже мало
 - » Під час прийому їжі п'є багато і дуже спішно
 - » Виділення перетравлених продуктів харчування є проблематичним
 - » Примусове стримування стільця
 - » Схильні до запороху та енурезу
 - » Аномально сильне відчуття голоду і спраги, що пов'язано із вадами сприйняття і аналізу відчуттів
 - » Неправильне опрацювання сигналів організму
 - » Відсутність відчуття огиди

Прояв симптомів

- Епілептичні напади

- » У цілому здоровий організм, якщо виключати супутні хвороби та вроджені вади
- » Все одно проявляються епілептичні напади та судоми від гарячки
- » Як правило в пубертатний період
- » Найчастіше проявляються у осіб з аутизмом з важкою інвалідністю, у порівнянні з іншими аутистами

Прояв симптомів

- Труднощі із відчуттями
 - » Не спроможні правильно оцінити небезпеку
 - » Реакція відмінна від очікуваної
 - » Важко отримати інформацію про їх почуття
 - » Часто переймається негативними подіями

Прояв симптомів

- Демонстративна поведінка у громадських місцях
 - » Соціальне замкнутість
 - » Соціальна пасивність
 - » Активна, але особлива взаємодія

Прояв симптомів

- Мовні особливості

- » З вадами або уповільнена
- » Вади мовлення
 - Ехолалія
 - не змінюється інтонація
- » Мова не є засобом спілкування
- » Мало міміки і жестів
- » Граматичні проблеми
- » Часто ведуть розмови самі з собою

Прояв симптомів

- Проблеми у стосунках з іншими людьми
 - » Не усвідомлювати почуття інших осіб
 - » Не шукають втіхи у контактних осіб або чіпляються до певної особи
 - » Не можуть виражати відчуття, бажання та думки
 - » Не імітують рухи контактних осіб
 - » Не шукають контакту до однолітків

Прояв симптомів

- Особливі вміння

можуть:

- » Бути музично обдарованими
- » Мати хорошу пам'ять, знати на пам'ять телефонний довідник чи план руху поїздів
- » Частково добре оперують числівниками
- » Володіють вмінням довго тримати у пам'яті точну форму, окремі деталі, вирази (предметів, віршів і т.п.)
- » Вміють добре читати, не розуміючи зміст прочитаного

Причини аутизму

- **Генетичні фактори** очевидно мають суттєву роль у появі цієї вади. Брати і сестри дітей з аутизмом вражаються у 50 разів частіше ніж інші діти.

Модель психічного стану людини („Theory of Mind“)

Що таке «Модель психічного стану людини?»

- Це усі вміння, які допомагають людині розпізнавати, розуміти, передбачати і описувати чужу та власну поведінку чи переживання.

Поведінка (батьки/працівники)

В жодному разі надавати право вибору

Поведінка

- Сприйняття без умов
- Довіряти умінню розвиватися
- Орієнтовано на ресурси & Індивідуально
- По можливості нейтрально зустрічати підлітка (без упереджень)
- Ставити раціональні/доцільні межі (у відповідності до розвитку)
- Сприймати дитину / підлітка з усією палітрою його поведінки, яка на даний момент є єдиною можливістю самовираження (наприклад, навіть агресія)
- Рівноправність (Підліток / працівник)
- Поважати власні межі і межі підлітка

Сприйняття

Маленький вибір:

Сприйняття

Загальне сприйняття

- Спрямованість уваги
- Тривалість зосередженості (концентрування на...)
- Візуальний контакт

Сприйняття себе / тіла (також у контакті з природою)

- Сприймати, відчувати і розуміти власне тіло / власний організм
- Побудувати схему власного тіла
- Фізичний тонус організму
- Гіпертонус
- Гіпотонус
- Вестибулярне / тактильне – кінестетичне сприйняття

Соціо-емоційний розвиток

Маленький вибір:

Я
Ти
Ми
Взаємодія
Імітація
Вступати у контакт (суб'єкт / об'єкт)
Допускати наявність власних відчуттів, сприймати, розрізняти, виражати їх
Відчуття інших уміти сприймати, могли розрізняти
Ігри:
Рольові ігри «так ніби», ігри за правилами, експлораційні ігри, функціональні ігри

**Соціо-емоційний
розвиток**

Розвиток спілкування

Невеликий вибір:

Спілкування

Трикутник спілкування: Я – Ти – про щось, Я – Ми – про щось
Від нецілеспрямованого до цілеспрямованого спілкування (вербальне і невербальне)

- Навчитися висловлювати потреби
- Цілеспрямоване висловлювання потреб (відправник/отримувач)
- Вказати на види спілкування (які дитина може осмислити, зрозуміти і т.п.)
- Розширення форм спілкування (моторні, візуальні (картинки, піктограми, фотографії, надписи) жестикуляція (показати), мімічно (рухи тіла), вокалізувати
- розширення функцій спілкування (досягнути уваги, потреби, відволікання, схвалення, знаходити / шукати інформацію, давати коментарі)
- Вступати в діалог
- Правила ведення розмов
- Соціальне спілкування (розповідати про пережиті враження)

Моторний розвиток

Маленький вибір:

Моторика

Трикутник спілкування: Я – Ти – про щось, Я – Ми – про щось
Від нецілеспрямованого до цілеспрямованого спілкування (вербальне і невербальне)

- Навчитися висловлювати потреби
- Цілеспрямоване висловлювання потреб (відправник/отримувач)
- Вказати на види спілкування (які дитина може осмислити, зрозуміти і т.п.)
- Розширення форм спілкування (моторні, візуальні (картинки, піктограми, фотографії, надписи) жестикуляція (показати), мімічно (рухи тіла), вокалізувати
- розширення функцій спілкування (досягнути уваги, потреби, відволікання, схвалення, знаходити / шукати інформацію, давати коментарі)
- Вступати в діалог
- Правила ведення розмов
- Соціальне спілкування (розповідати про пережиті враження)

Техніки сприяння розвитку

•

- www.TEACCH.com
- www.PECS.com

Чому підтримана комунікація?

- **Десь близько 50% осіб з аутизмом не розвивають функціональної мови. Дуже часто не вистачає основоположних знань про силу комунікації.**
- **Оскільки і у тих осіб, які можуть вербально спілкуватися, часто уражена спроможність ефективного спілкування, ми часто вдаємося до різних допоміжних засобів як мова жестів та картинки**

Вказівки для стимулювання розвитку

Ми слідкуємо:

- За ясною, нейтральною поведінкою працівників
- За багатою на спілкування роботою, з відчуттям гумору
- За тим, щоб був візуальний контакт, фокусування уваги
- За можливістю молодих людей спілкуватися
- За тим, щоб робота з молодими людьми була мотивуючою
- За можливостями і інтересами молодих людей
- За бар'єрами доступу і бар'єрами у спілкування
- За кожним маленьким успішним кроком

Вказівки для стимулювання розвитку

- Застосування стратегії „Спочатку - Потім“
- Спільний пошук стратегій подолання проблем із сприйняттям
- Використання щоденників, планів для часового перебігу
- Моментальна похвала та підсилення вдалих дій
- Встановлювати правила
- Чим обов'язковіший, спокійніший і зрозуміліший вчитель, тим впевненіше почуває себе особа з аутизмом
- Давайте можливість вибору через самосприйняття

Вказівки для стимулювання розвитку

- Облаштування приміщення: чіткий розподіл зон у приміщенні, максимально рідко і мало змінювати облаштування, ігри, спеціальні місця для роботи, вільного часу і т.п.
 - Використання світла та кольорів: поспостерігайте, чи вони не відволікають або не збивають з пантелику особу з аутизмом
 - Відсутність подразників: чутливість до звуків (шумоізоляція, облаштування куточків для читання)
 - Брати до уваги гіперчутливість: дотики, запахи, певні види їжі і т.п.
- Вести постійне спостереження. Реакція людини з аутизмом дуже часто проявляється непрямим способом

Вказівки для стимулювання розвитку

- Можливість відступу для просторових, соціальних та емоційних ніш
- Окреме приміщення без подразників
- Візуалізація часових процесів (день, робочий час) та робочі матеріали
- Заздалегідь повідомляти про зміни
- Правила, обов'язкові для виконання для усіх осіб з аутизмом у будь-якій ситуації

Спорт / плавання

- Важко, оскільки величина приміщення та акустика є занадто значними для людини
- Важко займатися груповими видами спорту, оскільки правила гри не запам'ятовуються
- Важко імітувати рухи
- Підходять рухливі заняття на дворі

Вільний час / Перерва

- Перерва – це досить важкий час, тому що не структурований
- Повинен вирішувати сам, де знаходитиметься і чим буде займатися
- Усі працівники повинні бути інформованими про можливу особливу поведінку

Реакція на провокативну поведінку

- Провокативна поведінка це поведінка такої інтенсивності, частоти та тривалості, що це впливає на фізична цілісність людини з аутизмом чи інших людей.

Можливі рівні поведінки

- Інструментальна поведінка
- Поведінка із середнім рівнем збудження
- Високо збуджена поведінка
- Автоагресивна та поведінка агресивна стосовно чужих осіб

Можливі причини поведінки

- Фізичний біль/ Дискомфорт
- Психологічні труднощі / Страх
- Нездатність повідомити про певні потреби
- Реакція на вимоги
- Провокативна поведінка може бути симптомом хвороби (наприклад антиепілептичний засіб)

Важливо!

- Провокативна поведінка у будь якому випадку має причину!
- Причина може бути неочевидною, але вона є.

Працівники обмінюються інформацією, щоб знайти причину такої поведінки.

Профілактичні стратегії

- Навчання навичкам
- Розвинути дієві уміння спілкування
- Політика невисоких вимог
- Постановка реалістичних цілей
- Зміни в оточенні
- Побудова стосунків
- Відволікання і перенесення уваги

Профілактичні стратегії

- Організація змістовної та рутинної діяльності
- Ніколи не реагуйте агресією на агресію

Реактивні стратегії

- Залишатися спокійним, але послідовним
- Уникай прямого візуального контакту
- Ніколи не ставайте безпосередньо перед людиною із аутизмом, а під кутом у 45 градусів
- Поважай потребу у вільному просторі
- Уникай тілесного контакту
- Слідкуйте за власною інтонацією... звичайна

Реактивні стратегії

- Використовуйте позитивні слова
- Домовлятися про поведінку тоді, коли підопічний спокійний

Контактна інформація

- Контакт:

inge.reuter@gmx.ch

Гарно дякую за увагу!

Бажаю успіху у роботі з особами з аутизмом!